

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petlitrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Liberlci na Štajerskem.

Slovenski liberalci na Štajerskem sila obžalujejo, da ni tudi med nje prišla vodiška Johanca, katero so ljubljanske liberalne gospe razveseljevale s svojim obiskom. Toda česar ni, se mora ustvariti. Kakor čitamo v »Slov. Narod«, so si štajerski liberalci zategadelj izkopali »sveto babo«, ki se je liberalnim Središčanom že pred 30 leti prikazovala pri Sv. Bolfanku na Kogu. Liberalni poročevalci se hudeje, da se za njo niso brigali niti posvetna niti duhovska oblast, tako da je bila prepuščena le nežni skrbi liberalnih romarjev iz Središča in Ormoža. Toda naj bo kakorkoli, mi imamo sedaj »sveto babo«, vi Kranjci pa v keho zaprto vodiško Johanco. Liberalna izobraževalna organizacija je že poskrbela, da se štajersko ljudstvo temeljito pouči o »sveti babi«. In tako je upati, da vremena štajercem kmalu bodo se zjasnila.

Lažnjivost liberalcev nas sili, da vedno stojimo za njimi. V obmejni občini Cirknica smo propadli pri občinskih volitvah, vendar se je pri razmerju glasov pokazal lep napredek pri Slovencih. Občina tudi dosedaj ni bila naša. Liberalni časnikar pa laže, da smo občno izgubili. Tako je liberalno poznavanje naše meje. Samoumevno je, da liberalci niti koraka niso storili za volitve, dočim je ljudska stranka tudi iz Maribora dobila agitatorje na pomoč. Z lažnjivci in propalicami ni vedelo imeti boja. A ker se boju ne moremo izogniti, zato ga moramo potrpežljivo in krepko nadaljevati. Boj liberalni laži in hinavščini!

Iz državnega zbora.

(Poročilo o seji dne 9. januarja.)

Koliko se je pisalo o tem, da hočejo češki agrarci in radikali obstruirati in zabraniti rešitev proračunskega provizorija. Skromen začetek je v tem oziru napravil poslan. Klofač, ki je začetkom seje predlagal, naj se najprej voli komisija, ki se bo pogajala z gosposko zbornico, in naj se zbornične seje odgodijo, dokler se ta reč ne reši. Za ta predlog je predlagal poimensko glasovanje, ki se je brez škode zvršilo. Začela se je debata in sicer v znamenju češke obstrukcije. Malo čez pol dne se je pa vse pomirilo in danes se je dovršilo

mirno in brez ovir prvo branje proračunskega provizorija. Nato se je izvolila komisija 26 članov za pogajanja z gosposko zbornico (naša dva: dr. Korošec in Jerc).

Komisija se bo pogajala v pondeljek. Sklenilo se je, da zastopniki naše zbornice brez dolgih govorov izjavijo, da ostane, kakor je bilo sklenjeno, in da je nesprejemljiva vsaka izprememba. V torek in sredo se v sredo bo zboroval proračunski odsek tako, da bomo imeli prihodnjo sejo šele v sredo ali celo v četrtek.

Za deželne zore je določen čas od 20. jan. do 17. februarja.

V seji seniorjev je min. predsednik grof Stürkgh naglašal, da želi, da se začasni proračun z ozirom na zasedanje deželnih zborov kmalu reši. Danes je zboroval tudi socialno zavarovalni odsek. Notranji minister baron Heinold je čestital pododseku, ker je rešil prehodna določila za Galicijo in Bukovino in želel, da bi se socialno zavarovanje kmalu rešilo. Odsek je opustil glavno razpravo in pričel takoj s podrobno razpravo in je rešil § 1. predloge.

Lokalne železnice.

Vrda je predložila predlogo lokalnih železnic za 94 prog, ki bodo zahtevale 287.424.200 kron od države. Hrvatsko-slovenski klub je nezadovoljen, ker se so razmerno predloga veliko premalo ozira na železniške potrebe našega ozemlja zlasti na Kranjskem, kjer je v predlogi le proga Domžale — Blegovica, 176 km dolga, ki je zanjo voljna dati država dva milijona 600.000 K in od proge Polzela — Braslovče — Motnik (18 km) drž. izdatek 2.240.000 K, mali kos od štajerske meje do Motnika. Po številu prebivalstva bi moralo po pravični razdelitvi priti na Kranjsko od omenjene svote malo manj, nego 5 milijonov; pride pa komaj tri.

Za Dalmacijo so določene te-le proge: Kastel Sućurac — Trogir, ki bo vezala staroslavni Trogir s Splitom (165 kilometrov, državni prispevek celo gradbeno svoto tri milijone); Zadar — Benkovac (34 kilometrov, država 3.640.000; dežela 60.000; udeleženci 100.000 K.)

Za Primorje:

Sv. Lucija — Tolmin (57 km; država nosi vse stroške 3 milijone kron). Sežana — Opčina (61 km; država 100.000 K, dežela in udeleženci 550.000 K); Opčina —

Herpelje (174 km, država vseh 23.500.000 kron). — Laški del dobi še več: Gorica — Červinjan (342 km, država 8.840.000 K; udeleženci in dežela 1.000.000 K). Ronchi — Tržič (Monfalcone) (62 km; država 738 tisoč kron, udeleženci 82.000 K).

Koroško:

Celovec — Velikovec (34 km, država 4.344.000 K, dežela in udeleženci 1.085.000 kron). Smohor — Koče (31 km, država 3.850.000 K, dežela 200.000 K, udeleženci 50.000 K). Pusarnitz — Obervellach ali pa vsaj Kolbnitz — Obervellach (20 km, država 2.760.000 K, dežela in udeleženci 240 tisoč kron); ta ozkotirna proga bi šla po dolini (Mölltal), ker jo je turska železnica ki gre 350 m nad njo zelo oškodovala.

Slovenski štajar

dobi poleg že imenovane proge Polzela — Motnik samo še Ljutomer — Ormož (208 km, država 1.040.000 K, dežela 250.000 K, prioritetnih obligacij za 1.025.000 K).

Deloma zadene na koncu ob slovensko ozemlje Feldbach — Radgona (371 km, država 2.000.000 K, dežela 800.000 K, prioritetnih obligacij za 995.000 K).

Zanimive novice z Balkana.

Rim. AGENZIA STEFANI poroča iz Valone, da se je na nekem parniku pripeljalo 200 turških vojakov in 6 častnikov iz Carigrada, ki so se ponoči hoteli izkrcati, da pobunijo prebivalstvo in da izzet pašo za albanskega kneza proglase. Sporazumno s kontrolno komisijo in z nizozemskimi orožniškimi častniki je začasna vlada turške vojake aretirala.

Valona. Mednarodna komisija je sklenila, da ima kombinirana kompanija mednarodne posadke v Skadru odkorakati v Leš, da prepreči izkrcanje mladoturških band.

Valona. Kemal beg je zaukazal, da se imajo grškim ladjam zapreti vsa albanska pristanišča.

Valona. Nепrestano dohajajo albanski prostovoljci, ki se priglašajo za vstop v albansko žendarmarijo.

Solun. 200 prostovoljcev je zopet odpotovelo v Korico, da se pridružijo epirskim bataljonom prostovoljcev.

Valona. Tistih 200 turških vojakov, ki so se hoteli izkrcati v Valoni, in ki zdaj menda skušajo priti na suho pri Sv. Ivanu, se je pripeljalo na parniku avstrijskega Lloydja »Meran« iz Carigrada. Drugi mladoturški agitatorji so dospeli na Lloydovem parniku »Praga«.

Valona. Zapri so Behir ago, ki se je pripeljal iz Brindizija, da agitira za mohamedanskega albanskega vladarja. V Valoni je proglašeno oblegovalno stanje.

Berolin. Princ Wjed vztraja na svoji kandidaturi za albanski prestol in se ne ozira na puč, da bi izzet paša postal albanski vladar.

Valona. Kemal beg je odredil strogo nadzorstvo nad vsemi ladjami. Izjavil je, da je laž, da ima on kake zveze z Izzet pašo. Albanija more napredovati le po volji velesil.

Trst. Semkaj je došel »Meran« s 161 turškimi vojaki. Vojake so zdravniško preiskali in v pomorskem lazaretu internirali. 13. t. m. jih pošljejo v Carigrad nazaj.

Carigrad. Novi turški vojni minister Enver bej je vpokojil 33 divizijskih poveljnikov, 40 brigadnih generalov, 52 polkovnikov generalnega štaba in 76 drugih polkovnikov. Vpokojena sta maršala Zeki in Ibrahim paša, tudi branitelj Odrina, Sukri paša, je vpokojen. Poslanik v Berlinu general Mahmud Muktar paša je imenovan za nadzornika 3. armadne inšpekcije, en brigadni general in 30 polkovnikov je imenovan za divizijske poveljnike. Enver bej je prevzel tudi sam posle načelnika generalnega štaba. Vojni proračun je Enver bej skrčil za tri milijone funtov.

Carigrad. Enver beg izjavlja, da 300 častnikov ni vpokojil iz političnih razlogov, ampak v skrbi za bojasposobnost armade. Berolinski poslanik Mahmut Muktar paša je dobil povelje, da se nemudoma vrne v Carigrad, kjer ima prevzeti nadzorništvo III. armade. Enver beg se baje privatno baha, da hoče Grčijo poraziti, seveda to vprašanje ni tako enostavno.

Dunaj. Grčija dobi Kios in Mitilene, ne sme pa na njih imeti posadk, niti graditi vojnih pristanišč ali skladišč za olje.

Pariz. Echo de Paris poroča iz Aten, da kupi Grška čilenski 28.000tonski dretnought »Cattore«.

LISTEK.

Na begu.

(Iz cikla Sibirske povesti.)

Napisal L. Knud Fredrik. Poslov. Jaklič. Cel dan so se trije skrivali po selniškem bičju. Do kolen so morali stati v vodi, ker kozaki so neprenehoma jezdarili ob bregu in večkrat so konje zapodili v bičje. In imeli so srečo, kakor prejšnji dan, ko so se skrivali po nirgorodskem gozdu, mimo katerega so videli jezdit četo kozakov.

Šele v noči so se drznili zapustiti svoj skrivališča na drevju, a podali so se k Selnodu. Vso noč so hodili in ob jutru so srečno izginili v meglo, ki je vstajala iz reke.

Tudi sedaj se je pričelo mračiti.

»Lačen sem, očka«, se je oglasil najmlajši, komaj dvajsetleten ključavničarski pomočnik, katerega so pregnali v Sibirijo z mnogimi drugimi, ki so bili obdolženi političnih zločinov.

»Tako sem lačen, ali nimaš nič v torbi, očka!« Zobje so mu šklepetali; mraz je bil oster in nože skoro odmrzle v vodi. Obrnil se je k starcu, ki je stal poleg nje, naslonjen na debelo vejo.

»Nič, Gribov«, je žalostno odmajal starac z glavo; vse sem pojedel. »Počakaj malo, da dospemo v Vodanov.«

»Svoje prste glodaj, Gribov«, ga je prekinil mračno Petrovič, krepak mož; v Sibirijo so ga poslali, ker je bil nekemu

kozaku s pestjo razdrobil čepinjo. »Glodaj svoje prste, a ne javkaj. Saj bi bil lahko tamkaj ostal. He!«

Teško je uganiti, kaj je mislil s svojim »he«. Gotovo je pa dosegel svoj namen; Nikolaj Gribov je utihnil in grizel je molče prste, da je pričela teči kri.

Polegoma se je zmračilo in nad reko je ležala težka, siva megla.

»Sedaj je čas«, je spregovoril Petrovič in se pričel slačiti. Druga sta molča posnemala njegov zgled. Obledo so zvezeli in obesili na vejo, na kojoj se je opiral stari Andrej.

Petrovič je z dolgim kolom prvi šel v reko, katero so begunci imeli preplavati. Počasi in oprezno sta mu sledila in v tihih sunkih so šli čez široko reko.

Petrovič je že imel skoro trdna tla pod nogami, kar je zaklical krik. Zaklel je po tihem in v dveh sunkih je zapičil kol med bičje na drugem bregu.

V dolgih sunkih se je obrnil v reko in prišel je ravno ob pravem času, da je rešil potaplajočega Gribova, katerega stari Andrej ni mogel več držati na površju.

In ko se je obrnil k bregu, ga je pretresla divja groza, da bi bil kmalu onesvestlega Gribova spustil v vodo.

Na strmem bregu se je vzdigovala jasno in razločno silhueta jezdeca. Moral je biti kozak, kateri je začul krik in pogнал je svojega konja k reki.

Tudi stari Andrej je bil zapazil jezdeca in hitel je, kolikor so mu dopuščale moči. Ker mesec je moral vsak hip prisvetiti na obzorje in oni bi bili odkriti na površju vode.

»Nazaj na drugi breg«, je velel Petrovič in se zagnal proti bregu, od katerega so ravno priplavali.

»Naša obleka«, je tožil stari Andrej, ki mu je poslušno sledil. »Brez nje smo izgubljeni.«

»Molči stari«, je surovo dejal Petrovič. »Bodi miren«, in pristavil je prijazno: »Prinesem jo jaz!«

Srečno so dosegli bičje; in v istem hipu je tudi mesec izšel in vodna gladina se je kazala v krasni mesečini.

Poleg kozaka, ki je stal mirno in tiho na bregu, se je dvignil še drugi jezdec. Kratke »Kdo tu?«, ki se je razlil nad reko, je ostal sam.

En kozak je pogнал konja v bičje. Hip na to so ga begunci zapazili ob robu bičja, in takoj je zopet izginil.

»Pasji sinovi«, je ušlo Petroviču, ki je z bistrim očesom pazil nad vodo. »Sedaj sta odkrila našo obleko. Toda čakajta, čakajta!«

Stari Andrej je skoro glasno zastokal. »Sedaj nas odkrijejo, izgubljeni smo«, je tarnal.

»Izgubljeni!« je zastokal Gribov, ki je komaj se stal na nogah.

»Oho! Ne še tako kmalu, mevže«, je dejal Petrovič.

»Ali imaš načrt?« je vprašal hlastno Andrej. Iz glasu je zvenelo oživiljeno upanje.

»Tu počakajta! Ne moreta mi pomagati!« je odločil Petrovič, ki je za vse tri mislil in tudi delal in zginil je ob reki po bičju navzdol.

Po precejšnji razdalji je smuknil v vodo in plaval je čez reko. Naglo je rezal valove, ker čim preje je na drugem bregu, tem boljše se mu bo posrečil načrt. Ta je bil vratolomen in drzen. Vedel je, da leži nižje ob reki kosaška stanica Nirgorod, od koder sta bila brčkone tudi kozaka. Znanost mu je bilo, da neprestano jezdarijo ob reki radi beguncev. Nameraval je zapreti pot kozakoma v stanico in ju vjeti. Zanašal se je na presenečenje, največ pa še na svojo telesno moč.

Petrovič se je ravno vlegel ob poti, ko je začul konjsko peketanje; jezdec se mu je bližal v divjem diru. Bil je samo eden.

Petrovičevo srce je bilo močno. Če bo kozak jezdit naglo mimo nje, ne da bi ga opazil, bo moral zelo naglo izvršiti svoj načrt. A ta je skočil s konja; s počasnimi in opreznimi koraki, s sulico v roki se je bližal Petroviču.

Sedaj se je sklonil nad njim.

V tem hipu mu je močan udarec izbil sulico iz rok, in še močnejši udarec pod koleno je vrgl kozaka na tla.

Predno je mogel prestrašeni jezdec zakričati, že so se železni prsti zagreblili mu v vrat, da mu je sapa pošla.

Z jermenom je Petrovič zvezal kozaku roke na hrbtno. Z naglico je napulil šop trave in jo potisnil onesvestlemu v usta, in da bi je ne mogel z jezikom poriniti ven, mu je usta zavezal z robcem. Konja je pa odpeljal v bičje, kjer ga je privezal na pol podrto vrbo. In ko je še kozaka zanesel v bičje, je odšel na svojo pot. Sedaj se je moral polastiti še drugega jezdeca, kateri je